

50 éves a Módszertani Közlemények

Tisztelt Olvasóink és Munkatársaink!

Folyóiratunk 50. évfolyamának 5. számát tartják a kezükben. S hogy a Módszertani Közlemények országos folyóiratként 'betölthette' az 50. évét, nagyrészt Önöknek köszönhető. Ezért is illő először szólni és tisztelettel, szeretettel gondolni azokra, „akik kezdettől hűséges segítőitársai, rendszeres olvasói, fogékony befogadói voltak mindannak a szándéknak és törekvésnek, amelyet lapunk célul tűzött ki maga elé. Feladatvállalásunk az általános iskolai nevelés szolgálatában – tudjuk jól –, hogy csak velük és általuk válhatott a mindennapok iskolai gyakorlatában szemléletet formáló, a nevelő-oktató munkát megtermékenyítő, annak színvonalát előremozdító erővé.” Az idézet, amely dr. Dobcsányi Ferencnek, egykori főszerkesztőnknek lapunk 25. évfordulóján elmondott köszöntőjéből való, ma is helytálló. Köszönetünket fejezzük ki továbbá a SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar vezetésének a működési feltételek biztosításáért és anyagi támogatásáért, valamint az Oktatási Minisztérium és az Oktatásért Közalapítvány pályázati támogatásaiért.

Nem feladata e rövid emlékező köszöntőnek, hogy értékelje, minősítse az elmúlt fél évszázad eredményeit, történéseit. Visszanézni a megtett útra viszont – még ha csupán egy-egy mondat erejéig is – szükséges ahhoz, hogy elhalványuló emlékeinket közelebb hozzuk a jelenhez, s talán fiatal kollégáinkban is felkeltjük az érdeklődést a folyóirat és története iránt.

Ha számba vesszük lapunk fontosabb 'útjelző oszlopait', elsőként kell megemlítenünk magát az indulást, az 1961-ben megjelent első számot. A folyóirat előtt ugyanis követendő példaként a *nagy előd, a Cselekvés Iskolája* állt, ezt bizonyítja az is, hogy a lap szerzői gyakorlóiskolai szakvezetők közül kerültek ki. Az első számból még egy fontos tény kiderül: a folyóirat két intézmény, a *Szegedi Pedagógiai Főiskola* és a *Szegedi Tanítóképző Intézet* kiadványaként indult, hangsúlyosan kifejezve az általános iskola egységét, az alsó és felső tagozat elválaszthatatlanságát. A kiadást a két intézet szakszervezeti bizottsága vállalta. Lapunk ekkor 2000 példányban jelent meg. A Tanítóképző Intézet 'eltüntetésé' után, 1963-tól (4. szám) már csak a főiskola folyóirataként.

A következő jelentős 'útjelzőnk' az 1967-es év. Ettől kezdve új szerepvállalásról beszélhetünk, hiszen a Módszertani Közlemények most már valamennyi általános iskolai pedagógusképző intézmény közös lapjaként folytatta működését. A „szélesebb horizonton” megkezdett munka a szerkesztő bizottság országos kibővítésével járt, de szerencsére a lap nem adta föl eredeti és alapvető célkitűzését: továbbra is – néha csak közvetve ugyan – az általános iskola oktató-nevelő munkáját szolgálta. „Vitathatatlan viszont, hogy kiszélesedett a lap mozgási tere ebben az időben. Az olvasók tábora is megnőtt, a példányszám kétezerről haterre emelkedett. Fölfrissült, tovább bővült az írók, szerzők köre! Főlsorolni is nehéz lenne azokat az egyre rendszeresebben publikáló és jó tollú szerzőket, akiknek neve ebben az időben vált a gyakorló pedagógusok körében egyre ismertebbé.” Az anyagi háttér kibővülése lehetővé tette a *Módszertani Közlemények Könyvtára* sorozat elindítását. (Amennyire büszkeséggel gondolhatunk e sorozat hasznos kiadványaira, annyira fájdalmas, hogy már hosszú évek óta nem tudjuk folytatni az anyagiak hiánya és a kiadási költségek növekedése miatt.)

Folyóiratunk történetének *harmadik nagy szakaszát* az 1971-gyel kezdődő időszak jelentette. Bár szűkült a lappal kapcsolatban maradt intézmények száma, de gazdagabb, életközeli lett a folyóirat szemlélete, szorosabb és kevésbé formális az intézmények közötti kapcsolat. Erre az időszakra is büszkék lehetünk, hiszen a Módszertani Közleményeknek is része volt a *Kincskereső* megszületésében. Talán nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy azóta sem sikerült a 10-

14 évesek számára hasonlóan színvonalas és sikeres irodalmi gyermeklapot kiadni. De meg kell említenünk a folyóirat ekkor indított *Új matematikai nevelés* és a *Fiatal nevelők fóruma* című rovatait is. Különösen fontosnak tartották a lap szerkesztői (és a mai napig megtartottuk a lap célkitűzései között) az arra érdemes és tehetséges tanárjelöltek és pályakezdők bemutatkozását, ezzel a szerzői utánpótlás kinevelésének a kérdését.

Ha a Módszertani Közlemények történetének megrajzolnánk a dinamikai görbáját, mindenképpen az *1977 és 1989 közötti időszakra* esne. Kezdődött az 1977-ben elindított *Új tanterveinkről* rovattal, melyet később a *Tanterveink nyomában* váltott fel. Lényegében egy hosszan tartó, alapvetően a segítségnyújtásra épülő időszaka volt ez lapunk történetének. Helyet kapott rovataiban a tantervi, a tankönyvi elképzelések értelmezése, a gyakorlati megoldások, alternatív megközelítési módok bemutatása, de megszólaltak a tantervkészítők és tankönyvszerzők is. Pedagógusaink valóban első kézből kaptak segítséget mindennapi munkájukhoz. Ebben az időszakban 7400 példányban jelentünk meg, olvasóink éltették a lapot, nem kellett izgulni, hogyan tudjuk megjelentetni a következő számot.

Utolsó 'jelzőoszlopunkat' a rendszerváltás idejéhez szúrhatjuk le. És már ennek is több mint húsz éve... A Módszertani Közlemények ebben az időszakban is megpróbált gyorsan válaszolni a történésekre, a fölgyorsult változásokra, melyek a pedagógiai értékrendben, az iskolastruktúrában következtek be. Részletezés nélkül, csupán jelzőként sorolunk föl néhány folyamatosan napirenden lévő témakört, melyek az elmúlt évek célkitűzéseiben szerepelnek: az integrációs oktatás a normál iskolákban, a kooperatív oktatási technikák; az egyéni képességek fejlesztése és a felzárkóztatás; a kompetencia alapú oktatás kérdésköre; a drámapedagógia alkalmazása, a tehetséggondozás; ifjúságvédelmi problémák; az oktatási, szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése; a lemorzsolódás megelőzése stb. De szerepelt témáink között a funkcionális analfabétizmus kérdése; a közismereti tárgyaknak a munka világával való kapcsolat, az egészségünk; a mindennapi szövegvilágban való eligazodás; az elektronikus média hagyománya és új közlésmódjai is stb. Csupán ezeket a témaköröket végigolvasva mennyi szellemi erőfeszítés, mennyi segítő, továbbblendítő, ötletet adó gondolat! Mekkora érték halmozódott föl az elmúlt ötven évben! Ezért az értékteremtésért köszönetet kell mondanunk azoknak a munkatársainknak is, akik már nincsenek közöttünk, de akiknek meghatározó szerepük volt a Módszertani Közlemények megálmodásában és éltetésében. (Valamennyiükre gondolva írjuk ide a két utolsóként eltávozott munkatársunk nevét: dr. Dobcsányi Ferencnek, lapunk főszerkesztőjének (2003) és dr. Siposné dr. Kedves Évának (2010) a nevét, aki lapunk kiadását irányította 2010 nyaráig, haláláig.)

Fájdalom, hogy az utóbbi tíz év társadalmi változásai, az állandó forráshiány miatt csak leghűségesebb olvasóink tartottak ki a lap mellett. Pedig nagy szükség lenne rá a továbbiakban is, hogy a közoktatás aktuális, égető problémáira minél gyorsabban válaszoljanak azok, akik a legilletékesebbek, mert közvetlen kapcsolatban állnak a mindennapi gyakorlattal. Éppen ebben a 'szükségességben' bízunk, amikor idézzük a már többször megfogalmazottakat: „mindig akadtak lelkes szerkesztő bizottsági munkatársak, fáradtságot nem ismerő szerkesztők, kiadók, a pedagógiai tapasztalataikat önzetlenül is átadni kész szerzők, folyóiratunkat szeretettel, megértéssel befogadó iskolák, kollégák, hűséges olvasók és áldozatra kész előfizetők.” Lapunk életben maradásához most igazán közös összefogásra van szükség. Reméljük, hogy így is lesz!

A Módszertani Közlemények szerkesztősége nevében:

Dr. B. Fejes Katalin
szerkesztő